

КРИТИКА ТА БІБЛІОГРАФІЯ

Мікловда В.П.,
д.е.н., професор, чл.-кор. НАН України,
Ужгородський національний університет

«МІЖНАРОДНА ТРУДОВА МІГРАЦІЯ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН»

Miklovda V.P.,
dr.sc.(econ.), professor, corresponding member of NAS
Uzhhorod national university

INTERNATIONAL LABOUR MIGRATION IS IN THE CONTEXT OF GLOBAL CHANGES

Економічна наукова література збагатилася новим виданням – монографією к.е.н., доцента Гуменюка Ю.П. «Міжнародна трудова міграція: методологічний та організаційний аспекти*».

На зламі індустріальної епохи національній економіці України довелося відкотитися у техніко-технологічному розвитку, зберігши при цьому високий науково-освітній рівень, а отже і основу розвитку людського потенціалу. Таким чином, її економіко-соціогуманітарний простір якби опинився на протилежних кінцях технологічного розлому, який незабаром загрожує перерости в надзвичайно міцний цивілізаційний бар'єр.

Так за різними підрахунками до 30 відсотків робочої сили України нині перебуває за її межами, разом із тим, процес, що триває понад 20 років, жодних позитивних результатів державі не дав. Науковці розвинених країн, які потерпають від надмірного імміграційного тиску, відштовхуючись від офіційних даних досліджують лише легальну трудову міграцію, яка чисельно багатократно менша за нелегальну, спотворюючи в такий спосіб результати своєї наукової діяльності. Вчені країн, що розвиваються, уряди яких бачать в трудовій еміграції вирішення проблеми високого рівня безробіття та інструменту подолання бідності, з позицій політичної доцільності також не розкривають всіх причин, що породжують відтік робочої сили.

У зв'язку з цим поява функціональних досліджень, які відображають методологічні й практичні аспекти розвитку системи міжнародної трудової міграції в умовах тектонічних зсувів світової економіки, є вельми своєчасною і важливою подією в науковому світі.

Монографія складається з п'яти розділів, у яких обґрунтовано теоретико-методологічні аспекти формування міжнародного ринку праці, організаційно-економічний механізм функціонування системи міжнародної трудової міграції, а також запропоновано рекомендації щодо інституційного вдосконалення регулювання міжкраїнного переливу робочої сили.

Перший розділ «Теоретичні та методологічні основи дослідження міжнародної трудової міграції» присвячено характеристиці теоретико-методологічних основ дослідження міжнародної трудової міграції із включенням новаторської компоненти впливу т. з. тектонічних зсувів світової економіки. В процесі розробки авторської методології міжнародної трудової міграції в понятійний обіг було введено термін міграційної лабільності, що володіє конкретизуючою ознакою мотивації.

* Гуменюк Ю.П. *Міжнародна трудова міграція: методологічний та організаційний аспекти: монографія* / Ю.П. Гуменюк – Тернопіль: THEU, 2013. – 619 с.

Другий розділ «Соціально-економічні механізми функціонування системи міжнародної трудової міграції» охоплює методологічну рефлексію ретроспективи трудової міграції, що, на переконання автора, сприяє виокремленню чинників, які впливають на еволюцію її світової системи. Розглядаючи бідність як мотиваційне середовище трудової міграції, автор вірно звертає увагу на ієрархію потреб людини, що за різних умов спонукають особу до соціального ліфтингу.

Третій розділ «Формування системи трудової міграції в умовах тектонічних зсувів світової економіки: методологічні та прикладні аспекти» рефлексує актуальний стан трудової міграції між різними за рівнем соціально-економічного розвитку країнами. В даному розділі увага автора зосередилася на структурних змінах у світовій економіці, ініціаторами яких виступили інноваційно налаштовані постіндустріальні країни. Оскільки впровадження інформаційних технологій, підвищивши рівень автоматизації суспільного виробництва, зменшить не лише потребу в інкорпорованому культурному капіталі, але й у факторі робоча сила взагалі. З цих позицій автор розглядає країни становлення ринку (БРІКС), як найбільш зацікавленими міжнародними агентами утвердження нового світового економічного порядку, що кардинально вплине на обсяги та напрямки трудової міграції в світі. Цікавим, змістовним та креативним є підрозділ, присвячений методичним рекомендаціям щодо ідентифікації країн перевалочно-транзитної міграції та їх поділ на атрактивні території для факторів виробництва та для робочої сили, які обґрунтовано розглядаються як вищого та нижчого порядків.

Четвертий розділ «Трудоміграційна політика України в контексті зміни світового економічного порядку» присвячений оцінюванню трендів економічного розвитку України, як векторів її міграційної політики. Автор полемізує з точкою зору тих дослідників, які наголошують на необхідності залучення іноземної робочої сили на тій підставі, що в країні складна демографічна ситуація. Критично аналізується діючий механізм виробництва і впровадження інновацій в практику господарюючих суб'єктів на ринку виробництва товарів (послуг) і ринку праці.

Завершує монографію **п'ятий розділ «Трансформація трудової міграції як рефлексія тектонічних зсувів світової економіки»** в якому розглянуто основні умови та чинники, що викликають трансформацію системи міжнародної трудової міграції. Зокрема автор трактує концепцію сталого розвитку як спосіб, в який економічно розвинені країни намагаються запобігти неконтрольованому та невивідному для них економічному розвитку країн, що розвиваються. Цікавим є також авторське бачення потоків міжнародного туризму та міжнародної трудової міграції, як взаємокомпенсаційної міграції населення планети.

Монографія є завершеним самостійним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему, має наукову і практичну цінність. Результати дослідження можуть бути використані в навчальному процесі при викладанні дисциплін: «Міжнародна економіка», «Економічні проблеми ХХІ століття», «Світова та економічна інтеграція», «Методологія наукових досліджень», «Стратегічне управління людськими ресурсами», «Економіка праці і соціально-трудова відносини», «Макроекономічні засади аналізу державної політики», «Міжнародне право та структури безпеки» тощо.

Впровадження викладених в монографії пропозицій дозволить вдосконалити регулювання міграційних коридорів, що поєднують Україну з трудовіміграційними центрами та депресивними регіонами світу на основі ефективного використання інвестиційного потенціалу країни.

Не зважаючи на певну контроверсійність положень роботи, монографії властива наукова новизна, що свідчить про глибоку обізнаність автора з теоретичними та практичними аспектами перебігу процесів міжнародної трудової міграції та функціонування міжнародного ринку праці. Монографія буде корисною для економістів-міжнародників, працівників сфери зайнятості, а також фахівців, які на науковому та практичному рівнях вирішують питання організації та моніторингу міжнародного руху факторів виробництва.